

Θέατρο σε κλίμα αλληλοσεβασμού

> «Μη σκοτώνεις τη Μαμά» της Σάρλοτ Κήτλυ από την ΕΘΑΛ

Μετάφραση: Έφη Σταμούλη,
Σκηνοθεσία: Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά
Σκηνικά/κοστούμια: Λάκης Γενεθλής
Μουσική: Δημήτρης Ζαχαρίου
Σχεδιασμός φωτισμού: Αλεξάνταρ Γιότο-βιτς. **Παίζουν:** Πατρίτσια Πεττεμερίδου, Άντρη Ευμίδου, Άννα Παπαγεωργίου, Κατερίνα Καζα

ΠΟΣΟ διαφορετικές είναι οι παραστάσεις στις οποίες οι συντελεστές τους έχουν να κάνουν με κείμενο ποιότητας, στις οποίες ο σκηνοθέτης δεν πουλάει φύκια για μεταξωτές κορδέλες πρώτα-πρώτα στους ηθοποιούς του και αυτοί συνειδητοποιούν τη σημαντικότητα του έργου που επιτελούν. Πόσο καλύτερη είναι η ατμόσφαιρα σε μια θεατρική αίθουσα χωρίς εκείνο το συνωμοτικό βλέμμα των ηθοποιών προς το κοινό να λέει «Γνωρίζουμε ότι παίζουμε ένα παλιόεργο, αλλά εμείς δε φταίμε, απλώς είμαστε σωστοί επαγγελματίες και... διεκπεραιώνουμε». Πόσο ωραία είναι να νιώθεις πως εκείνοι που επέλεξαν το δύσκολο, το έξυπνο, το μη εμπορικό, το σημαντικό έργο, μας σεβάστηκαν ως θεατές με την επιλογή τους. Θα ονόμαζα αυτό το κλίμα «κλίμα αλληλοσεβασμού».

Τέτοιο κλίμα επικρατούσε στην παράσταση της ΕΘΑΛ «Μη σκοτώνεις τη Μαμά». Το έργο της Σάρλοτ Κήτλυ ήταν από εκείνα που απαιτούν ενεργή λήψη από το κοινό σ' όλη τη διάρκειά του. Ανάγκαζε τους θεατές σε εγρήγορση σκέψης με συναισθηματική ανταμοιβή. Είχε και αυτή την ενδιαφέρουσα διάσταση μεταξύ του διαχρονικού και του πανανθρώπινου του θέματος και της βαθύτατης «αγγλικότητάς» του. Έδινε και πραγματικές ευκαιρίες στις τέσσερις ηθοποιούς (παρ' όλο τον πυκνό και ογκώδη λόγο με σαφείς οδηγίες σκηνικής συμπεριφοράς) να ενεργοποιήσουν μια βιωματική τεχνική, να αντλήσουν μέσα από τις δικές τους φοβίες, τύψεις, αναμνήσεις, σαν να πρόκειτο για εργαστήρι επινόησης θεατρικού κειμένου.

Θέλω να σταματήσω λίγο στον αδόκιμο όρο «αγγλικότητα». Το χρησιμοποίησα προσπαθώντας να προσδιορίσω δύο σημαντικά σημεία του έργου της Σάρλοτ Κήτλυ. Το πρώτο, το πιο οφθαλμοφανές από τα δύο, είναι το σφικτό μπλέξιμο μεταξύ των προσωπικών διαδρομών των τεσσάρων ηρώδων και των περιόδων της ιστορίας της χώρας τους. Η κάθε μία περίοδος όχι μόνο

επηρεάζει την πλοκή, αλλά και σφραγίζει το λόγο, τη νοοτροπία, την εξωτερική και την εσωτερική συμπεριφορά των τεσσάρων γενεών του έργου. Η σκηνοθετίδα της παράστασης, η Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά, μαζί με τις τέσσερις συνειδητοποιημένες και δημιουργικές συνεργάτιδες της, αλλά και με τη σημαντική συμβολή του σκηνογράφου και του ενδυματολόγου της παραγωγής Λάκη Γενεθλή, δούλεψε πολύ αυτό το στοιχείο της προσωπικής

σχέσης του ατόμου με την εποχή του.

Όμως το δεύτερο στίγμα της «αγγλικότητας», το καθοριστικό, κατά την άποψή μου, για την αισθητική και το ύφος του έργου της Κήτλυ, δεν αξιοποιήθηκε όσο θα μπορούσε στην παράσταση. Εννοώ το τρομακτικό παιχνίδι της εισαγωγής, το «σκότωμα» της Μαμάς, εννοώ το τόσο χαρακτηριστικό για την αγγλική (παραδοσιακή και λόγια)

λογοτεχνία, αλλά και γενικό-τετρα για τον

αγγλικό πολιτισμό, συνδυασμό της «αθώας», παιχνιδιάρικης, παιδικής φόρμας με περιεχόμενο σκοτεινό και μακάβριο. Η Σάρλοτ Κήτλυ έχει διαπεράσει της σκηνές του έργου της με τις πιο δυνατές γυναικείες φοβίες, μ' εκείνη της έκτρωσης/αποβολής και με την άλλη, της ορφάνιας. Δίνει σ' αυτές τη μορφή του παιδικού παιχνιδιού για να κρατήσει σ' όλη την πορεία του έργου της το σπαρακτικό λάιτ-μοτίβο των παιδικών τύψεων για όλα τα κακά που συμβαίνουν «Εγώ φταίω, ήμουν κακό παιδί...». Πιστεύω πως η αισθητική του σουρεάλ λίμερικ έπρεπε να στιγματίζει πολύ πιο έντονα την παράσταση. Η Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά βγάζει αυτό το στοιχείο σε παρένθεση της εισαγωγής και των επαναλαμβανόμενων εμβόλιμων σκηνών, αφήνοντας το υπόλοιπο πιο ρεαλιστικό, πιο αφηγηματικό, και -ως συνέπεια- πιο αργό. Η βραδύτητα ήταν ο εσωτερικός εχθρός της παράστασης.

Την παραγωγή κοσμούν τέσσερις ωραίες υποκριτικές δουλειές. Η Πατρίτσια Πεττεμερίδου δημιουργεί μια τόσο λεία επιφάνεια του ρόλου της, που τα συναισθηματικά του βάθη αποκαλύπτονται μπροστά μας σταδιακά και η εξέλιξη της μορφής δίνεται σε ομαλή κλιμάκωση. Είναι και λεπτολόγος εκεί που χρειάζεται, ξέρει όμως και να γενικεύει έτσι που η ουσία του έργου ανοίγεται μπροστά μας.

Η Άνδρη Ευμίδου κάνει την καλύτερή της εμφάνιση. Παίζει κάτω από μεγάλη συναισθηματική φόρτιση, αλλά ελέγχει πλήρως την έκφρασή της. Αυτή, όπως και η Άννα Παπαγεωργίου και η Κατερίνα Καζαντζή, δουλεύουν σοβαρά, με πλήρη κατανόηση του κειμένου, με δημιουργική πειθαρχία. Το σκηνικό του Λάκη Γενεθλή - πυραμίδα από σκάλες. Γολγοθάς; Η σκάλα του Ιακώβ; Τέσσερις διαφορετικές πορείες που σμίγουν σε κοινό σημείο;

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

Η Πατρίτσια Πεττεμερίδου δημιουργεί μια τόσο λεία επιφάνεια του ρόλου της, που τα συναισθηματικά του βάθη αποκαλύπτονται μπροστά μας σταδιακά και η εξέλιξη της μορφής δίνεται σε ομαλή κλιμάκωση. Είναι και λεπτολόγος εκεί που χρειάζεται, ξέρει όμως και να γενικεύει έτσι που η ουσία του έργου ανοίγεται μπροστά μας.